

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
ändring av 2 § befolkningsdatalagen**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att befolkningsdatalagen ändras så att registerbyråerna och kommunerna på det lokala planet skall kunna komma överens om att kommunernas byggnadstillsynsmyndigheter ansvarar för upprätthållandet av de byggnads- och lägenhetsuppgifter som skall registreras i befolkningsdatasystemet.

Byggnadstillsynsmyndigheterna har den bästa sakkunskapen att bedöma kvaliteten hos uppgifterna i fråga och att vid behov kontrollera om uppgifterna är korrekta och uppdate-

rade. Om ansvaret för upprätthållandet av byggnads- och lägenhetsuppgifterna särskilt i stora kommuner överförs på kommunernas byggnadstillsynsmyndigheter eller någon annan för uppgiften lämplig kommunal myndighet, kan registreringen av uppgifterna i fråga förenklas. Samtidigt kan de lokala förhållandena bättre beaktas.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt sedan den har antagits och blivit stadfäst.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
ALLMÄN MOTIVERING	3	2. Närmare stadganden och bestämmelser	5
1. Nuläge och bedömning av nuläget	3	3. Ikraftträdande	5
2. Förslag till nytt förfarande	4	LAGFÖRSLAG	6
3. Propositionens verkningar	4	BILAGA	7
4. Beredningen av propositionen	4	Parallelltext	7
DETALJMOTIVERING	5		
1. Lagförslaget	5		

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge och bedömning av nuläget

Enligt befolkningsdatalagen (507/93) registreras i befolkningsdatasystemet utöver personuppgifter vissa fastighetsuppgifter samt byggnads- och lägenhetsuppgifter för folkbokföringen och den därtill hörande datatjänsten. I befolkningsdatasystemet ingår för närvarande uppgifter om 1,9 miljoner byggnader, av vilka ca en miljon är bostadsbyggnader, samt om 2,4 miljoner bostäder och 200 000 övriga lokaler.

Identifieringsuppgifter för byggnader och lägenheter är nödvändiga i folkbokföringen och i hela dess datatjänst. Andra byggnads- och lägenhetsuppgifter används i huvudsak inom statistikproduktionen och i sådan planering och forskning som gäller boende. Uppgifterna skall därför i första hand fylla kraven på kvalitet för officiell statistikproduktion. Enligt 26 § 2 mom. befolkningsdatalagen får uppgifterna i fråga, med undantag för anteckningarna för identifiering av hemkommunen och bostaden där eller en tillfällig bostad, inte användas i beslutsfattande som gäller personer, om dessa inte i samband med beslutet ges en utredning om hur uppgifterna används. Uppgifterna kan användas i den omfattning som nämns i befolkningsdataförordningen (886/93) som grund för urval för direktreklam eller annan direkt marknadsföring, för opinions- och marknadsundersökningar, för adresstjänst och för därmed jämförbar verksamhet.

Registerbyråerna, vilka för närvarande är 59 till antalet, ansvarar för det egna ämbetsdistriktets registeruppgifter och för upprätthållandet av dem. Befolkningsdatasystemets byggnads- och lägenhetsuppgifter upprätthålls i huvudsak med hjälp av uppgifter som fås av de kommunala byggnadstillsynsmyndigheterna och fastighetsmyndigheterna.

Byggnadstillsynsmyndigheterna meddelar till systemet uppgifter om nya byggnader och bostadslägenheter samt om ändringsarbeten som är beroende av tillstånd. Uppgifter som gäller byggnadsverksamhet levereras för närvarande i maskinläsbar form från 152 kommuner. Därtill har närmare 60 kommuner byggnadstillsynens datasystem, från vilket uppgifter inom den närmaste framtiden skall kunna förmedlas till befolkningsdatasystemet.

Fastighetsmyndigheterna sörjer för att byggnaderna placeras på rätt fastighet i befolknings-

datasystemet. Alla uppgifter om fastigheter meddelas tills vidare på blanketter.

Med hjälp av de program som registerbyråerna har till sitt förfogande inför de i befolkningsdatasystemet sådana uppgifter om personer och lägenheter som an knyter till boende, olika ändringar i byggnadsuppgifterna samt uppgifter om adress, röstningsområde och församling.

Byggnads- och lägenhetsuppgifterna kontrollerades i omfattande utsträckning i mitten av 1980-talet samt med tanke på folk- och bostadsräkningen 1990. Behovet att kontrollera uppgifterna är således rätt litet inom de närmaste åren.

I befolkningsdatasystemet registreras årligen närmare 900 000 ändringar i byggnads- och lägenhetsuppgifterna, och av dessa levereras ca 70 procent för närvarande i maskinläsbar form.

Trots förfarandet med maskinläsbara meddelanden har registerbyrån ansvaret för upprätthållandet av byggnads- och lägenhetsuppgifterna. Detta förutsätter att registerbyrån bl.a. följer upp upprätthållandet och övervakar att uppgifterna är korrekta och uppdaterade. Härav följer att registerbyråerna och kommunerna i viss mån utför dubbelarbete.

Man försöker i första hand kontrollera byggnads- och lägenhetsuppgifterna med sådana metoder som inte förutsätter några åtgärder av medborgarna, t.ex. besvarande av förfrågningar som skickas till lägenheterna. Registerbyråerna har relativt begränsade möjligheter att på egen hand klara av uppgiften. De blir därför tvungna att idka ett nära samarbete med de kommunala byggnadstillsynsmyndigheterna, som har den bästa sakkunskapen att bedöma kvaliteten på uppgifterna i fråga.

Kommunerna har mycket varierande beredskap att sköta meddelandet av byggnads- och lägenhetsuppgifter eller att i större utsträckning delta i upprätthållandet av dessa uppgifter. I många större kommuner finns det dock både vilja och goda tekniska möjligheter till detta. Registerföringen skulle vara effektivast och fördelaktigast, om de lokala förhållandena kunde beaktas i så stor utsträckning som möjligt.

Arbetsfördelningen mellan befolkningsregistercentralen, registerbyråerna, de kommunala byggnadstillsynsmyndigheterna och fastighetsmyndigheterna skall efter behov ses över så att

registreringen av byggnads- och lägenhetsuppgifter skulle vara så förmånlig som möjligt vad gäller totalkostnaderna.

I befolkningsdatasystemet skall endast registreras sådana byggnads- och lägenhetsuppgifter som är nödvändiga då en persons hemkommun och bostaden där skall identifieras eller i övriga tjänsteäligganden samt i statistikproduktion som gäller byggande och boende, om de inte är tillgängliga på ett fördelaktigare sätt, t.ex. med samplingsundersökningar eller andra alternativa metoder.

2. Förslag till nytt förfarande

I denna proposition föreslås att registerbyråerna och kommunerna sinsemellan skall på det sätt som närmare stadgas genom förordning kunna komma överens om att ansvaret för upprätthållandet av byggnads- och lägenhetsuppgifter överförs på de kommunala byggnadstillsynsmyndigheterna eller någon annan för uppgiften lämplig kommunal myndighet. Detta kan komma i fråga i de kommuner som har tekniska och andra förutsättningar att sköta uppgiften och som är villiga att utveckla sin verksamhet på detta sätt. Till en början skall främst stora och medelstora kommuner komma i fråga.

De behöriga kommunala myndigheterna skall från sina byggnads- och lägenhetsregister till befolkningsdatasystemet överföra de nödvändiga uppgifter om byggnadsprojekt samt de uppgifter om byggnaders egenskaper som behövs i folkbokföringen och dess datatjänst. Ansvaret för uppgifter om byggnadernas adress och röstningsområde skall alltså kvarstå hos registerbyråerna. Registerbyråerna skall inte längre behöva sörja för upprätthållandet av de uppgifter för vilka ansvaret har överförts till kommunerna. De frigjorda personresurserna kan styras över till de resultatområden där antalet anställda är särdeles litet, bl.a. till skötseln av uppgifter som överförts från magistraterna till registerbyråerna.

De kommuner som inte anser det vara nödvändigt att ingå ett ovan avsett avtal med registerbyrån skall i enlighet med nuvarande praxis meddela byggnads- och lägenhetsuppgifterna för anteckning i befolkningsdatasystemet, och ansvaret att upprätthålla uppgifterna skall alltså kvarstå hos registerbyråerna.

3. Propositionens verkningar

Den personal som behövs för upprätthållandet av befolkningsdatasystemets byggnads- och lägenhetsuppgifter har minskat under åren 1990—1993 från 159 årsverken till 122 årsverken. Arbetsinsatsen fördelade sig mellan myndigheterna år 1993 räknat i årsverken som följer:

Arbetsinsats myndighetsvis 1993	Årsverken
Kommun	50
Lantmäteriverket	12
Registerbyråerna	40
Befolkningsregistercentralen	20
Sammanlagt	122

Avsikten är att reformen skall genomföras så att registerbyråerna alltså ansvarar för de driftsutgifter för befolkningsdatasystemet som föranleds av registreringen av byggnads- och lägenhetsuppgifterna. Driftsutgifterna uppskattas hålla sig på nuvarande nivå.

ADB-utgifterna för registrering av byggnads- och lägenhetsuppgifterna uppgick 1993 till sammanlagt knappt 11 milj. mk, varav befolkningsregistercentralens och registerbyråernas andel uppgick till ca 9 milj. mk. Registerförvaltningens utgifter har under åren 1990—1993 ökat med ca 2 milj. mk, vilket beror på att användningen av frågesystem och program har ökat. Kostnaderna per enhet har minskat under perioden i fråga med ca 20 %. Reformens verkningar i de kommuner som redan är med i den maskinläsbara datatjänsten blir relativt små jämfört med den nuvarande situationen. Kommunerna skall inte debitera registerbyråerna för den nya uppgiften, men tilläggsuppgiften skall beaktas ömsesidigt i form av nedsatta avgifter för den datatjänst som ges kommunerna genom befolkningsdatasystemet.

4. Beredningen av propositionen

Reformen har beretts av delegationen för informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen, som har till uppgift att sörja för samarbetet inom datateknik mellan staten och kommunerna.

Delegationen utredde 1992 problemen i samhällets basregistersystem och till följd av detta särskilt under åren 1992—93 hur registreringen

av byggnads- och lägenhetsuppgifterna kan rationaliseras och upprätthållandet av dem decentraliseras. Ändringar enligt delegationens förslag har redan tidigare gjorts i byggnads- och lägenhetsuppgifterna.

Delegationen gjorde den 9 mars 1993 en framställning till inrikesministeriet om en sådan ändring av befolkningsdatalagen som skulle möjliggöra att ansvaret för upprätthållandet av uppgifter genom avtal överförs helt på kommunerna. I utredningen konstaterades att många kommuner redan för närvarande har till-

räcklig beredskap att sköta dessa uppgifter. Det föreslogs att systemet skulle bli frivilligt för båda parterna. Det föreslagna arrangemanget motsvarar den allmänt godkända målsättningen att överföra upprätthållandet av uppgifter till en instans som är så nära det ställe där uppgifterna uppstår som möjligt.

Miljöministeriet, statistikcentralen, Finlands Kommunförbund, befolkningsregistercentralen och registerbyråerna har hörts vid beredningen av förslaget till proposition. De har ställt sig positiva till förslaget.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslaget

2 §. *Befolkningsdatasystemet.* Nödvändigheten av en övergång till ett nytt förfarande vid upprätthållandet av byggnads- och lägenhetsuppgifter skall bedömas på lokal nivå. Med stöd av det stadgande om bemyndigande som föreslås bli fogat till 2 mom. skall registerbyrån och en kommun inom dess ämbetsdistrikt få komma överens om att kommunen ansvarar för byggnads- och lägenhetsuppgifterna inom sitt område och för upprätthållandet av dem. Om förfarandet stadgas närmare genom förordning. En övergång till det nya förfarandet skall alltså vara frivillig för vardera parten.

När kommunen ingår ett avtal med registerbyrån om upprätthållande av byggnads- och lägenhetsuppgifter ansvarar den för att uppgifterna är tillförlitliga på samma sätt som registerbyrån gör för närvarande. Till tillförlitligheten anses höra att uppgifterna är både korrekta och uppdaterade.

De skyldigheter i anslutning till registrering och kontroll av uppgifterna som enligt befolkningsdatalagen och befolkningsdataförordningen ankommer på registerbyrån skall enligt lagförslaget ankomma på kommunen. Med

beaktande av användningsändamålet för uppgifterna i fråga skall de vara tillräckligt noggranna för identifiering av hemkommunen och bostaden där samt uppfylla de krav som ställs i fråga om officiell statistikproduktion. Detaljerade bestämmelser om upprätthållandet av byggnads- och lägenhetsuppgifter skall ingå i det avtal som sluts mellan parterna.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

Närmare stadganden om det nya anmälningsförfarandet i fråga om byggnads- och lägenhetsuppgifter och det därtill hörande avtalsförfarandet utfärdas genom förordning.

3. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

L a g
om ändring av 2 § befolkningsdatalagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 2 § 2 mom. befolkningsdatalagen av den 11 juni 1993 (507/93), som följer:

2 §

Befolkningsdatasystemet

Varje registerbyrå ansvarar för det egna ämbetsdistriktets registeruppgifter och för upprätthållandet av dem. Registerbyrån kan på det sätt som närmare stadgas genom förordning komma överens med en kommun som hör till ämbetsdistriktet att kommunen inom sitt område ansvarar för byggnads- och lägenhetsupp-

gifterna samt för upprätthållandet av dem. Kommunen har härvid samma skyldigheter i samband med upprätthållandet av uppgifter som registerbyrån har enligt denna lag och en förordning som utfärdats med stöd av den.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 15 juni 1994

Republikens President
MARTTI AHTISAARI

Inrikesminister *Mauri Pekkarinen*

Lag

om ändring av 2 § befolkningsdatalagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 2 § 2 mom. befolkningsdatalagen av den 11 juni 1993 (507/93), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Befolkningsdatasystemet

Varje registerbyrå ansvarar för det egna ämbetsdistriktets registeruppgifter och för upprätthållandet av dem.

Varje registerbyrå ansvarar för det egna ämbetsdistriktets registeruppgifter och för upprätthållandet av dem. *Registerbyrån kan på det sätt som närmare stadgas genom förordning komma överens med en kommun som hör till ämbetsdistriktet att kommunen inom sitt område ansvarar för byggnads- och lägenhetsuppgifterna samt för upprätthållandet av dem. Kommunen har härvid samma skyldigheter i samband med upprätthållandet av uppgifter som registerbyrån har enligt denna lag och en förordning som utfärdats med stöd av den.*

*Denna lag träder i kraft den 199 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.*

